

हाँसोको खोजीमा

लोकेन्द्रबहादुर चन्द

हाम्रो बीचमा अचेल हाँसो कम नै देखा पर्दछ, यसको मुख्य कारण हामीले आधुनिक र भलादमी हुँदै जानु पनि हो । कुनै एक भलादमीले हाँसोजस्तो भाँडगिरि अथवा विदूषकपनासित सम्बन्धित वस्तुलाई महत्व दिन पनि त मिल्दैन नि, एकजना सुटेड बुटेड अत्याधुनिक व्यक्तिले बीच नयाँसडकमा डाड हाली रुन थाल्दा जुन किसिमको एक अमिल्दोपना देखिन्छ होला । त्यस व्यक्तिले त्यहाँ ठटाएर उफ्री-उफ्री हाँसेको दृश्य पनि त्यसै किसिमले अमिल्दो देखिन्छ होला । अनि दुवै स्थितिमा त्यस व्यक्तिलाई “पाखे गँवार” को पगरी भिराई दिनेहरूको कमी हुँदैन होला । अतः आजका हामी सभ्य नागरिक न खुलस्त रुन्छौं, न हाँस्छौं ।

यता आएर “हाँसो स्वास्थ्यको कुञ्जी हो, भन्नु ठटाएर हाँस्नु त जुनसुकै रोगको पनि रामबाण औषधी हो” भन्ने कुरोको जोरसोले प्रचार भएको छ । कुन डेढ अक्कलीको यो हाँसो खोज्न प्रेरित अथवा बाध्य गरेको छ । मैले सर्वप्रथम रेडियो, टेलिभिजन र सिनेमातर्फ लागि हाँसो खोज्ने निधो गर्ने । किनभने यिनीलाई मनोरञ्जनका साधन भन्छन् र मन रञ्जित भए हाँसो स्वतः नै उठिहाल्छ । निक्कै प्रयास गर्दा पनि यी साधनहरूमार्फत मैले मधुर हाँसो फेला पार्न सकिन, यिनमा “हाहा हुहाऊ”, किसिमको हाँसो मात्र भेटिन थाल्यो अर्थात् अट्टहास मात्र सुनिन थाल्यो । भूतप्रेतको कथा, अण्डर वर्ल्डका कथा र पौराणिक कथाहरूमा अट्टहासको उपस्थिति अत्यावश्यक नै हुन्छ । हुन त अरू कथाहरूमा पनि बलियो, हैकम चलाउन सक्ने, गुण्डा दल खटाउन सक्ने धूर्त व्यक्ति खलनायक हुन्छ । नायक भने कि उसकै नोकर हुन्छ कि खान नपाउने गरीब हुन्छ अब हाँसु पाइहाल्यो भने केको गरिबी ? अनि नोकरले हाँसु पायो भने त रामराज्य नै आइसक्यो भन्ठाने पनि हुन्छ । अतः फिल्म, नाटक, कथाभरिमा हाँसुने त खलनायक नै हो ऊ बाहेक अट्टहास (खलनायकभन्दा कम चर्को) गर्न पाउने त खलनायकको जवान छोरो मात्रै हुन्छ । हो पर्दा, रेडियो, नाटकमा प्रत्येक कथाको अन्तिम ३ मिनेटमा स्थिति फेरिन्छ । नायकभित्र एक्कासि हजार हात्तीको बल पस्छ र ऊ धमाधम खलनायकलाई चुट्टन थाल्छ । तर यहाँ पनि हाँसो भने बेपत्ता नै रहन्छ खलनायक रुन थाल्छ भने नायक गर्जिरहेको हुन्छ ।

अब मधुर हाँसो खोज्नु पर्ने मैले यस मुलुकमा, जहाँ चुलिदै गएको महङ्गोले दिनहुँ भगडा हुन्छ घरघरमा । आदर्श र लक्ष्यहीन युवाहरू निराश भएर व्यसनी हुने गर्छन्, भ्रष्टाचार र पक्षपातसित दिनहुँ बेलुकी बेहान भेट हुनेगर्छ, उच्छृङ्खल, घोर स्वार्थी, उत्तरदायित्वहीन वातावरणको जगजगी छ । खासै आफन्तले पनि कुन बेला पिठ्युँमा चुपी रोप्छ भनी सशंकित भै बाँच्नुपर्ने घोर असुरक्षाको वातावरण छ । तैपनि अठोट गरिसकेकोले मैले हाँसो खोज्ने अभियान जारी नै राखें । रेडियो, टि.भि. र सिनेमाको अट्टहासबाट आजित भै अब हास्य कलाकारहरूका सजीव नाटक वा प्रहसनहरूबीच हाँसो खोज्ने निधो गर्ने । तर यो हाँसो पनि महङ्गो नै पच्यो ।

महङ्गो भाडा तिरी टैक्सी चढी जानुपर्ने चार छाक टार्ने पैसाको टिकट किन्नुपर्ने तर सूर चढेकोले सबै थोक बेहोरी म सन्तोष पन्त, मदनकृष्ण, हरिवंश, हाडा र राजारामहरूको प्रहसनहरू हेर्न जान थालें । त्यहाँ पनि उहाँहरू मञ्चमा बेलाबेला हाँस्नु हुने तर दर्शकहरूले टोलाएर हेरिरहनुपर्ने मात्र देखा पयो । “यो प्रहसन नबुझ्ने मानिस यहाँ किन आयो होला” भनी दोष लाग्ला भनेर मात्र एक दुईचोटि दर्शकहरूले हाँस्ने गरेको हाँसो । अब कलाकारहरूको हाँसोको कुरो गरौं, हाँस्न त उहाँहरूले मिठोपाराले खोजेको हुन्छ तर सामाजिक वातावरणभन्दा बाहिर त उहाँहरू पनि हुनुहुन्छ । अतः उहाँहरूको हाँसो पनि कि अट्टहास हुन जान्छ कि ठूलो खुई मा परिणत हुनेगर्छ ।

मिठोपाराको हाँसो कहीं नभेट्टाएपछि मैले बुझें कि यसै कारण बोलचालको भाषामा हामीहरू आजभोलि “हाँसो उठ्छ” नभनी “हाँस उठ्छ” भन्न थालेका छौं, हाँस उठ्नेक्रममा एक्कासि आफ्नै चारैतिरका महत्वपूर्ण व्यक्तिहरू हाँस्छन् वा हाँस्दैनन् ? हाँस्छन् भने कुन पाराले र कसको हाँसोलाई मिठो भन्ने संज्ञा दिन सकिन्छ ? भन्ने विषयमा व्यापक खोज गर्न मन लाग्यो, जसको परिणाम तल लिपिबद्ध गरिएको छ ।

१ बिच्छु हाँसो : यो हाँसो सूर्यबहादुर थापा, पशुपतिशमशेर र भेषबहादुर थापाले हाँस्ने हो । कुनै प्रकारको प्रतिबन्धविहीन यस हाँसोमा मुटुको थैलो पूरै बाहिर फर्काएको जस्तो लाग्छ, तर यो हाँसोमा सिद्धिन सिद्धिन आँटेको बेला गौण गरेर सुन्यो भने हलुका अट्टहास फेला पर्छ, अर्थात् एकदमै खन्याइसकेको मुटुलाई फेरि भित्रतिर फर्काई गाँठो पार्न थालेको भान हुन्छ, भेषबहादुरजी पार्ट टायम राजनीतिज्ञका साथ साथै ब्युरोक्रेट र टेक्नोक्रेटसमेत हुनु भएकोले उहाँले मुटुमा पार्न थालेको गाँठो अलि खुकुलो हो कि जस्तो भान हुन्छ । यस श्रेणीको हाँसो हाँस्नेमा भू.पू. मन्त्री हरिवहादुर बस्नेत पनि हुनुहुन्छ, उहाँका ठूलूला धौला सुन्दर दाँतहरूबाट प्रवाहित यस हाँसोमा माथि लेखिएका सबै गुण दोब्बर हुने गर्छन् ।

यस किसिमको हाँसोको मुख्य फाइदा के छ भने प्रतिद्वन्द्वी वा शत्रुहरू तर्सिन्छन्, मित्रहरू भस्करे आदेशपालक भएर बस्छन्, नोक्सान के छ भने, राजनीतिमा कहिलेकाहीं पक्राउ खानुपर्ने पनि हुन्छ वारेन्ट जारी हुनसक्छ । यस्तो स्थितिमा उहाँहरूको नाउँमा वारेन्ट जारी भएपछि उहाँहरूले लाजिम्पाटको छेउछाउतिर लुकेर बसेको खण्डमा पनि उहाँहरू हाँस्नु भो कि फस्नु भो भन्ने कुरो ठोकुवा गरे पनि हुन्छ । उहाँहरूले लाजिम्पाटमा हाँसेको, हनुमानढोकामा पक्राउ पुर्जी बोकेको प्रहरी अधिकृतले मजाले सुन्न सक्छ र उहाँहरूलाई भूमिगत भएको ठाउँबाट समातेर सजिलैसित जेलगत बनाउन सक्छ । ऋषिकेश शाहको हाँसो पनि यही श्रेणीमा पर्थ्यो होला, तर समस्या के छ भने उहाँले हाँसेको हो, अथवा रिसाएको हो अथवा तर्क मात्र गरेको हो कि भनी छुट्याउन सक्ने यन्त्रको अहिलेसम्म आविष्कार भएको छैन ।

२. जनसम्पर्क हाँसो : यो हाँसो खासगरी रवीन्द्रनाथ शर्मा, जोगमेहर श्रेष्ठज्यूले हाँस्ने हाँसो हो, यो उदार हाँसो हो, फेरि उधार भनेको होइन नि । यो हाँसो ‘पीर पराइ’ बुझेर सच्चा वैष्णव हुनसक्ने हाँसो, तर जयहोस् राजनीतिको यो राजनैतिक काम चलाउ हाँसो मात्र हुनहुन थाल्छ,

३. बुद्धिजीवी हाँसो : यो डा. प्रकाशचन्द्र लोहनीले प्रयोग गर्ने हाँसो हो । यो हाँसो प्रारम्भमा मिठो हुन्छ, पछि गएर अर्थात् भन् भन् बढी हाँस्नु पर्दा त हाँसो नै रहँदैन । आँखा

चिम्लिइन्छन्, टाउको कर्के आसन धारण गर्छ र मुख एकदमै बन्द हुन्छ । हाँस्दा मुख बन्द गर्नुपर्ने कारण के रहेछ भनी शोध जारी राख्ता प. नेहरूले लेखेको “विश्व इतिहासकी भलक” नामक किताबमा कारण फेला पयो । पं. नेहरूले चीनियाँ यात्री ह्यू एन त्सांगको हवाला दिदै लेख्नु भएको छ, कि त्यसबेला दक्षिण भारतमा एकजना आफूलाई धेरै विद्वान् ठान्ने व्यक्ति थिए रे । उनी आफ्नो पेटलाई चारैतिर तामाका पत्रहरूले बाँधी राख्थे, यो गर्ने कारण आफूमा ज्यूले धान्न नसकिने बुद्धि भएकोले बुद्धि पेट फुटालेर बाहिर त आउँदैन कि भन्ने पीर थियो रे । बुद्धिजीवी हाँसोमा बुद्धि बाहिर नआओस् भन्ने हेतुले नै हाँसोको अन्त्यमा मुख छोप्न र आँखा चिम्लिन पर्ने रहेछ । यस श्रेणीमा भलनाथ खनाल, भरतमोहन र कमल थापाको हाँसो अथवा “हाँस” पनि पर्दछ ।

चक्र बाँस्तोला र प्रदीप नेपालको हाँसो पनि यही श्रेणीमा पर्छ रे । तर यो “रे” को कुरो अनुसन्धान गर्न पाइएको छैन ।

४. असावधान हाँसो : यो हाँसो पदमसुन्दर लावती र नैनबहादुर स्वारले हाँस्ने हाँसो हो । खित्का छोड्दै जाँदा लावती त अलि सम्भालिएर कहिलेकाहीं मुस्काउनु पनि हुन्छ, तर नै बहादुरजी भने कि ठट्याएर हाँस्नु हुन्छ कि ठटाउन नै खोज्नु हुन्छ ।

५. सतर्क हाँसो : डा. तुलसी गिरीको हाँसोलाई सतर्क हाँसो भन्न सकिन्छ । उहाँको स्मित मुस्कान मानवका विभिन्न वर्गमध्ये कुनै एक वर्गलाई विशेष आकर्षित गर्दछ भन्ने किम्बदन्ती छ । अतः यस हाँसोले सतर्क नभै हुँदैन, नत्र भने एकलाई लक्षित हाँसो अर्को कहाँ पुग्न सक्ने हुन्छ । फेरि नेपालमा प्रधानमन्त्री भै तत्कालीन विधायकहरूलाई टेर पुच्छर नलाउँदा र ढिपी गरिरहँदा पद खुस्कने डर भैरहन्थ्यो । अतः उहाँले नापतौल गरी बडो सतर्क भै हाँस्नु पर्ने हुन्थ्यो, उहाँ आजभोलि भारत, बङ्गलौरमा हुनुहुन्छ, त्यहाँ पनि सतर्क हाँसो नै हाँस्नु हुन्छ रे, यसको कारण त्यहाँ छिमेकैमा दस्यु वीरप्पनको उपस्थिति हो कि ? यस विषयमा छानवीन अभै बाँकी छ ।

सतर्क हाँसो हाँस्ने अर्को व्यक्ति विश्वबन्धु थापा हुनुहुन्छ, हाँस्न थाल्यो कि उहाँ आफ्नो विगत सम्झिनु हुन्छ । खेलखेलमा नै अरूले आफूलाई टपेको कुरो सम्झिदा उहाँलाई रुन मन लागिहाल्छ । यसर्थ उहाँले दिल खोलेर हाँसेको फेला पर्दैन । यता हाँस्नपट्टि लाग्यो उता फेरि कसैले टपिदिने हो कि भन्ने पीर रहन्छ । शैलेन्धुकुमार उपाध्याय, भोजराज घिमिरे र नवराज सुवेदीको हाँसो पनि यसै श्रेणीमा पर्छ, यसको कारण बारेको शोध अभै पूरा हुन सकेको छैन ।

६. गोप्य हाँसो : यो डा. यादवप्रसाद पन्तले हाँस्ने हाँसो हो । उहिले उहाँले धेरैपल्ट बजेट बनाउनु भएकोले हाँस्दा बजेटको केही कुरा अरूले बुझ्न नसक्नु भनी उहाँ गोप्य हाँसो हाँस्ने गर्नुहुन्थ्यो । अब त उहाँको यो बानी नै परिसकेको छ, उहाँको हाँसोलाई अर्को नाउँ नै दिने हो भने एक्सक्युज मि (माफ गर्नु होला) हाँसो भने पनि हुन्छ । यो हाँसो परशुनारायण चौधरी र परशुराम खापुडको पनि हो ।

७. महङ्गो हाँसो: यो गिरिजाप्रसाद कोइरालाले हाँस्ने हाँसो हो । उहाँ आफ्ना विरोधी (खासगरी पार्टीभित्रका)हरूलाई पछारेपछि मनमनै खुपै हाँस्नु हुन्छ । मुखले भने “के गर्नु देश वा पार्टीको लागि यो अप्रिय काम गर्नु पर्‍यो” भन्दै नमिठो मुखा देखाउनु हुन्छ । यस्तो बेला उहाँको अनुहारमा हाँसोका दुई सिका हुन्छन् । यो हाँसो महङ्गो यस कारण भनिन्छ कि एक त यसको आपूर्ति सारै कम हुन्छ, जहिले पनि हाँसोको स्टक खतम भएको देखिन्छ, अर्को कारण के भने विरोधीलाई पछार्न भनेको दालभात खाएजस्तो होइन, निक्कै समय र थरिथरि को वर्कत खर्चनु परिहाल्छ ।

८. सस्तो हाँसो : जहिले पनि ठट्टा गर्न मन पराउनु हुने हुँदा यो हाँसो कृष्णप्रसाद भट्टराईज्यू उर्फ किशुनजीको आँगनमा पाइन्छ, ठट्टा गर्दा गर्दा उहाँको आँगन ठूलो ठट्टामा परिणत भएको छ भन्ने कुरो पटककै होइन, उहाँको विद्वतापूर्ण चस्मा, यस्तो कुराहरू सोच्न पनि नदिई टल्किरहन्छ र एउटा प्रसिद्ध शायरको शेर सम्झाइ रहन्छ,

और भी गम है जमाने मे मुहब्बत के सिवा

राहतेँ और भी है, बस्लको राहत के सिवा ।

९. (प्रिजेण्ट सर) उपस्थित महोदय हाँसो : यो उन्मुक्त हाँसो माधवकुमार नेपालज्यूको अधरमा भुण्डिएको हुन्छ । मौकाले खोज्दै आउँदा आफू फेला नपरिने हो कि भन्ने पीर यस हाँसोभित्र लुकेको हुन्छ । यसर्थ यो हाँसो सानो खित्खित गर्दै यत्रतत्र सर्वत्र देखा परिरहन्छ, यस्तो हाँसो हास्नेले सारै व्यस्त रहनुपर्ने हुन्छ । अतः तनावरहित भएर बस्ने अभ्यास गर्नुपर्ने हुन्छ ।

१०. मलाई न बिर्सिनु होला (फरगेट मि नट) हाँसो : यस्तो हाँस्ने व्यक्तित्वको मुख्य आधार गोलमालको अवस्था हो, तर गोलमालको स्थितिमा आफ्नो जायज दावी र आफूलाई अरूले बिर्सि पो दिन्छन् कि भन्ने पीर पनि भैराखेको हुन्छ । यो हाँसो आजभोलि रामचन्द्र पौडेलज्यूको पाइन्छ, जे होस् यो हाँसोले अनिन्दाको सिकायत हुन सक्छ, यस्तै हाँसो डा. मोहमद मोहसिनको अनुहारमा पनि देखा पर्दछ, तर उहाँको हाँसोको उद्देश्य ठीक उल्टो छ, त्यो हाँसो चाहन्छ कि एकचोटि फेरि गोलमाल होस् मानिसहरू बिर्सिउन् र एककदम अभै माथि बढाउन सकियोस् ।

११. तूफानी हाँसो : यसको केन्द्र अहिले मध्यपश्चिमाञ्चल हुन गएको छ, तर यो हेर्नु नै छ भने वामदेव गौतमजी कहाँ जानुपर्दछ, कारण त्यो विकास क्षेत्र उहाँको कार्य क्षेत्र हुनु हो । यस हाँसोको विशेषता यही हो कि बाहिर शान्त देखिन्छ तर वास्तवमा फड्को मारन जहिले पनि तम्सिएको हुन्छ, आफ्नो निम्ति कम साथीहरूको लागि बढी ।

१२. रहस्यमय हाँसो : मोनालिसाको जस्तो हाँसो । मानिसले अन्तरिक्षमा सबस्टेशनसमेत बनाइसके तर मोनालिसाको मुस्कानलाई बुझ्न सकेका छैनन् । हुँदा हुँदा त्यो रोएको हो कि हाँसेको हो त्यतिसम्म पनि छुट्टयाउन नसकिने हुन गएको छ, यस्तै हाँसो राधाकृष्ण मैनाली कहाँ पाइन्छ रे । हुनत उहाँकहाँ जाँदा एक दुई घडीसम्म त अग्लो र पुष्ट जीउ बाहेक केही देखा पर्दैन, त्यो परीक्षणकाल बितेपछि बल्ल एक भित्को हाँसो फेला पर्छ, जसको अर्थ निकाल्न यो शताब्दीभरिका लागि त आशै मारे हुन्छ ।

जे होस् यस हाँसोले खाना भने छिटोछिटो पचाउँछ ।

१३. यङ्ग्राम्यान रिसाहा हाँसो : यो हाँसो दुर्लभ नै हुन्छ, तर फेला पर्दै न भनी नठान्नुोस् जो व्यक्ति सधैंभरि सङ्घर्षमा परिरहन्छ र जस्तोसुकै वातावरणलाई पनि आफ्नो विरुद्ध पार्न सिकालु हुन्छ, त्यस्ता व्यक्तिहरूसित यो हाँसो हुन्छ । हाल यो शिष्ट हाँसो चन्द्रप्रकाश मैनालीजीको घरमा पाइन्छ र खुमबहादुर खड्काको आँगनमा पनि पस्नपस्न आँटिरहेको छ रे ।

१४. चिन्तित हाँसो : आजभोलि देवी ओभा र चिरञ्जीवी वाग्लेको मुखमण्डलमा यो हाँसो विराजमान छ, मुलुकको चिन्ताले हो कि ?

१५. कैची हाँसो : यो हाँसो “खाइवरी सुत्नु, मारपीट गरी भाग्नु” भन्ने खालको हाँसो हो, धारिलो उस्तरले जुनसुकैको पनि हजामत गर्न यो तयार हुन्छ । भनिन्छ खड्ग ओलीज्यूको पाकेटमा यो हाँसो हुन्छ, यसैले हो शायद मनमोहन अधिकारीको देहावसानपछि ने.क.पा. (एमाले) मा कसैले पनि दाडी पाल्दै न, आफ्नो पार्टीभित्र मात्र होइन यो हाँसोले एकपटक नेपाली कांग्रेसका डा. रामशरण महतको दाडीलाई समेत असुरक्षित पारिदिसकेको थियो ।

१६. स्थितप्रज्ञ हाँसो : “नफा नटोटा, निर्गण्ड मोटा” भन्ने एक उखान छ, लाभहानिको विचारै नगरी मुखमण्डलमा देखा परिरहने हाँसोलाई स्थितप्रज्ञ हाँसो भनिन्छ । सारै महत्व दिएर व्याख्या गर्ने हो भने यस हाँसोलाई, सुखदुख लाभहानिको वास्तै नगरी (दुवैलाई समान सम्झी) देखा परिरहने हाँसो भन्न सकिन्छ, यस हाँसोको अनुसन्धान गर्दा बल्ल यो हाँसो दमननाथ ढुंगाना र रामहरि जोशीजीकहाँ फेला पर्‍यो । कुनै पनि व्यक्ति जीवन सङ्घर्षमा दशलात बीस घुस्सा नखाई यस्तो स्थितिमा पुग्न सक्तैन । अतः यस हाँसोलाई गहिरिएर हेर्ने हो भने यसको भित्र लुकेको पीडालाई पनि देख्न सकिन्छ । खासगरी सैद्धान्तिक राजनीति गर्छु भनी हिँड्दा आफ्ना समर्थक प्रस्तावकले समेत मत नदिएको पीडा यो हाँसोभित्र भल्किरहन्छ ।

१७. पारदर्शी हाँसो : यस हाँसोको व्याख्या गरिरहनु पर्दैन, सबैलाई थाहा छ कि यो हाँसो महेश आचार्यकहाँ फेला पर्छ । उहाँ पारदर्शी हाँसो हाँस्नु हुने मात्र होइन, सधैं पारदर्शिताका वकालत पनि गर्नुहुन्छ । आजको मितिमा उहाँले अर्थमन्त्रालयको साथसाथ रक्षा मन्त्रालयको अभिभारा पनि सम्भाल्नु भएको छ । रक्षा मन्त्रालयमा पसेको मिति देखिन उहाँको हाँसोमा पहिलेजस्तो पारदर्शिता छैन । त्यहाँ एक कट्टु पहिरेको होकि जस्तो देखा परिरहन्छ ।

१९. बिको हाँसो : यो कीर्तिनिधि बिष्टले हाँस्ने हाँसो हो, बडो खुलस्त भएर यो हाँसो बाहिर आउँछ, तर एक मिनेटमा नै यसमा बिको लाग्छ, कारण लामो राजनीतिक क्षेत्रको अनुभव हुन सक्छ ।

मरीचमानको हाँसो पनि यही क्षेत्रभित्र पर्दछ, तर स्वभाव भिन्न छ, उहाँले हाँस्नुभन्दाअघि नै हाँसोमा बिको लागिरहेको हुन्छ, बिको खुल्दछ, केही सेकेण्ड हाँसो फुट्किन्छ, फेरि हतारहतार साथ बिको लागिहाल्छ, रामकृष्ण आचार्य र प्रेमबहादुर भण्डारीज्यूको हाँसो पनि यही श्रेणीमा पर्दछ ।

२०. सेतो हाँसो : अँध्यारोको निधारमा जूनको टीका टल्के भैं यो हाँसो तारानाथ रानाभाटजूकहाँ र फत्तेसिंह थारुजूकहाँ पाइन्छ । यस हाँसोमा मुखले हाँस्दा पनि आँखा हाँस्दैनन्, यस पृष्ठभूमिमा दाँत मात्र टल्किने भएकोले यसलाई सेता हाँसो भनिन्छ ।

२१. बेअर्थ हाँसो : यो हाँस्ने व्यक्ति हो लोकेन्द्रबहादुर चन्द, उहाँ राजनीतिमा हुनुहुन्छ, कि घरमा, साहित्यमा हुनुहुन्छ कि बनमा, यो कुरो पत्तै पाउन गारो छ, एक दुई चुटुकिला सुनाउन र एक दुई अप्ठ्यारो किसिमका वाक्यहरू प्रचलनमा ल्याइदिनुबाहेक उहाँले केही गरेको थाहा छैन । हो उहिलेको राष्ट्रिय पञ्चायत र मन्त्री परिषद्बीच फुटबाल मैच हुँदा एक दुइटा गोल सधैंभरि गर्नुहुन्थ्यो रे । हो त यी महाशय जे कुरामा पनि मुस्काइ रहन्छन्, हार होस् जीत होस्, शत्रुसित होस् या मित्रसित भेट होस् महाशयको मुखमा उही मुस्कान विराजमान हुन्छ । यसरी एकतारै मुस्काएको देख्दा मलाई सेक्सपियरले कतै भन्नु भएको एउटा कुरोको सम्झना हुन्छ । शेक्सपियरले भनेका छन् कि कुनै व्यक्ति निरन्तर मुस्काइ रहेर पनि खलनायक (दुष्ट) हुनसक्छ, तर यी महाशयलाई खलनायक भन्न पनि मिल्दैन, खलनायक हुनका लागि जोश, क्रूरता, जाँगर अनि हिम्मत चाहिन्छ, जो यिनमा छैन ।

टिप्पणी- हाँसोको खोजी जारी रहनेछ ।

- लोकन्थली, भक्तपुर